

'A 'CCUPAZIÓNE D'A SCÓLE¹

Lino, Pasquale ed Enrico arrivarono infreddoliti e trafelati da Foggia, dove avevano fatto il giro delle scuole che, da qualche giorno, erano state occupate. Giunti a Lucera, si recarono subito al Bar De Chiara.

PASQUALE: Chi téne na segarète???

ENRICO: U pacchètte nustre ce l'ämme lassáte a quille che stèvene facènne l'occupazióne 'e scóle de Fogge!

LINO: Appríme 'e fegghjóle... Se l'anne pròpete meretáte!

GIOVANNI: Mèh!... facitece sapè púre a núje che stáce succedènne! Avéte sapúte chèccóse?!?

LINO: Aspítte nu mumènde... facce refiatà nu pucarille!

GIOVANNI: Púre núje vulíme sapè si i scóle stanne occupáte. Che se díce e' zucagnòstre... che stanne facènne e' cciaccafirre... si púre l'ati scóle se stanne arrebellanne e si avéte appuráte cume passene i nuttáte... e che fanne quille che so' rumaste da fóre!

ENRICO: Tutt'è ccumengiáte a l'Università... cume ànne fatte a' Mèreche, a' Ggèrmanije e a Parigge... ma po',... nu póche 'a vóte, ànne accupáte na fréche de scóle a l'Altitàlije... e púre abbàsce ando' núje...

PASQUALE: Éje na bbattaglie pe na scóla modèrne, dèmostrateche, e ando' ponne ji i figghje d'i segnúre e d'i povera ggènde...

LINO: Quille de Fogge dicene che tutt'i studinde ànna addummannà i reforme pe cundà de cchiù quanne se tratte de decéde cum'adda funziunà 'a scóle.

ENRICO: ... E po' dicene che cume ce fanne studià mo' éje nu sestéme andíche pecchè ce fanne 'mbarà i cóse a mèmòrije e nen ce fanne 'mbarà a rraggiunà...

GIOVANNI: Aquà ci'àmma scetà!... nen putíme sèmbè fa' 'a parte d'i 'ngandáte... Dumáne púre a Lucére àmma sckitte vedè che àmma fa'. Dìmece na mosse... che nen putéme lassà u munne cume se tróve!

ENRICO: Sì!..., è 'nùtele che perdíme l'atu timbe! Mò àmma vedè d'accupà púre núje quacche scóle!

SANDRINO: Giuvenò!... calme-calme... che quiste éje nu bbar... e n'ze ponne fa' cumizije! Ma vúje vedéte a 'sti quatte chiarfusille!

---

¹ Racconto già presente in Lino Montanaro – Lino Zicca, *Bar De Chiara – Storie da bar: un album di ricordi, di fatti, di fantasie, di aneddoti e personaggi*, Lucera, Catapano grafiche, 2016, pagg. 149-154

Nelle prime ore del pomeriggio successivo, dentro e fuori il Bar De Chiara si raccolse una moltitudine di studenti. Molti non avevano mai frequentato quel bar.

ENRICO: I cumbagne nustre ce stanne a 'ccupà a scóle!...

PASQUALE: Pèrò quille d'u Licéje fanne rēcchije da mercande... o' Maggestrále, po'..., éje mēghije lassà pèrde..., che allà so' tutte fēmmene!...

LINO: 'Stu fatte pe mmò ce l'amma gnotte sckitte nùje d'a Raggionèrje. Jáme bbèlle, ja'!

GIOVANNI: Íje 'mo véde de truuà i foglie pe scríve i manifèste da 'ttaccà 'mbaccie o' múre!

NICOLA: E íje quacche llenzóra vēcchije pe ffa' i stesciúne d'appènne e' fenèstre!

PASQUALE: I vulandíne da sparte 'i facíme preparà d'è uaglióne...

LINO: Dumáne e matíne, príme che arrivene tutte quande, ci'appresendáme na decíne de nùje e sbarráme subbete 'i porte d'a scóle! Vabbù?!?

ENRICO: M'arraccumanne!... e' cásè nostre n'amma fa' capì ninde... sennò... 'a 'ccupazióne ci'a sunnáme!

SANDRINO: Uagliú!... stavóte putéte avè púre raggíone... ma facéte i cóse da crestiáne... e nno cum'e quilli malabuatte de l'ati pajíse... che vanne e mènene tutte cóse pe l'àrije... Quille stanne bbúne, ma vùje arrecurdateve che i mamme e i padre vustre se lèvene u páne da mmocche pe farve studià!... Ce síme capíte?!?...

LINO: Sandrí, statte spenzaráte. Nùje n'butíme fa' a vvedè che n'ge ne frecáme máje de ninde... e quacche cusarèlle l'amma púre fa'! O no?!?... Tu cche díce?!?

SANDRINO: Sì... vabbù... pèrò stiteve attinde... pecchè 'a prima cóse che deciarranne 'i ggènde è che 'stu fatte éje sckitte na scúse pe nne studià!...

Qualche giorno dopo l'occupazione terminò in tutte le scuole del paese. Il Governo aveva presentato uno stralcio di riforma della scuola, che il Parlamento avrebbe approvato nella primavera di quell'anno: era il 1969. Anche i nostri giovani poterono tornare soddisfatti al Bar De Chiara.

LINO: Sandrí!, spiccete, damme na bbèlla paste, che n'da 'sti jurne l'agghje sfeláte... e me so' mangáte assáje púre 'i partíte o' bbeigliarde... Pèrò so' cundènde assáje de quille che agghje fatte!...

SANDRINO: A di' a veretà... n'da 'sti jurne síme státe 'ngrazije de Ddíje... Mò spèrijáme sckitte che n'accumengiáte n'ata vóte a fa' l'Opere d'i Strazzùlle!...

PASQUALE: Sandrí... púre tu ce sì mangáte!...

SANDRINO: Però se véde che stíte stràccque!

PASQUALE: 'U díce púre! Íje stènghe accussì stanghe che me sènde cum'e na millelíra vècchije!

SANDRINO: ... Pe fforze!... Ma si vúje tenéte angóre u farfe o' nase!... Però... mò m'avéte accundà ogn'e ccóse... Ogn'e ttande stéve chi me 'nfurmáve... ma vogghje sapè i fatte da vúje...

Lino, Pasquale, Gino e Giovanni iniziano a raccontare a Sandrino come avevano trascorso giorno e notte a scuola.

LINO:... 'A matíne d'a 'ccupazióne, íje, Pasquále, Èrríche, Ggiuuanne, Toníne, Alèssàndre e Nnecóle síme trasíte n'da scóle 'mbàcc'e sètte. Truàmme sùbbete u bbidèlle, che ce dícíje: "Che... síte cadúte d'ò litte stanotte?!?... Vúje arreváte sèmbè p'a tradotte 'pi scarpáre e juste stammátíne tenéte 'ndenzióne d'arapì a scóle?". Íje ce respunníje ch'èraváme júte p'occupà 'a scóle e de farse i fatta sùje!

GINO: Ma a quille nn'i passáje manghe p'a cápe: "Ma faciteme u pijacére - decíje - a chi vulíte mètte a pavúre, ... a Ceccille?!?"

PASQUALE: Íje facije segnále a Èrríche de venì anzime pe mmè... a pegghjà i banghe pe bbluccà 'i porte de nanze d'a scóle.

GIOVANNI: E íje e Toníne facèmmè 'a stèssa cóse p'a porte de réte...

LINO: Necóle e Alèssàndre jirene a farese passà i stesciúne da i uagliúne che stèvene fóre, ma u cacchije d'u bbidèlle se mettíje a mizze cum'e nu 'mbiastre, lucculanne: "Ma vúje me vuléte fa' passaè' nu uáje?!?... íje mò me váche a 'nghiúde n'da Presedènze e v'a vedéte vúje e u Prèsele!"...

PASQUALE: Accussì síme júte a mètte da fóre e' fenèstre i stesciúne SCUOLA OCCUPATA e RIFORMA DELLA SCUOLA e a cundrullà che tutt'i fenèstre stèvene chiúse...

LINO: A 'stu punde àmme fatte trasì l'ati uagliúne d'a fenèstre d'u príme piáne...

GINO: Vèrse i otte arreváje u Prèsele, che n'da unuuà capíje 'a'ndifune e doppe na mèzz'orètte, pa na scále trasíje n'da Presedènze.

GIOVANNI: Máne-máne che 'i studinde arrevavene a' scóle... l'ati uagliúne s'accucchiavene a quille che èrene trasúte... e quille che stèvene angóre da fóre facèvene mujíne e lucculavene: SCUOLA OCCUPATA!

PASQUALE: U Prèsele decíje 'o bidèlle de jì a chiamà i studinde pecchè vuléve parlà anzime a llóre.

LINO: Allóre ce síme appresendáte d'o Prèsele íje, Pasquále e Èrríche. Quille n'atu póche ce magnáve che l'úcchije...

PASQUALE: ...se mettíje sùbbete a llucculà che quille che stèmmе facènnе ére nu rèate pènàle... na grosse fessaríje... e che si faciaváme arapì a scóle... 'a putaváme fa' passà cum'e na cóse da ninde... na demustrazióne p'aggevolà 'a reforme d'a scóle.

LINO: Íje sùbbete 'u respunneíje che núje nen vulèmmе fa' ninde de malamènde... e che a tuttevanne i studinde stèvene facènnе 'a bbattaglie pe na scóle cchiù ggiuste e modèrne... E po' che quèste ére na reforme che abbeusugnave e che tutte quande èrene venúte spondanèamènde... e che púre u Licéje e u Maggestrále avèvene fatte sciopere...

GIOVANNI: U Prèsede capíje a setuazijóne, ma avéja pe forze avvesà i Carrabbeníre, sènza farle ndrervenì, a patte che i cóse se sarríjene misse apposte sènza viulènze e sènza danne p'a scóle.

PASQUALE: Íje ce díje 'a paróle che nisciúne avarréje fatte fessaréje e che l'occupazióne sarríje duráte fin'e quanne tutte quande èrene sèmbе d'accorde.

GINO: Ma cchiù passavene i jurne e chiù ati uagliúne 'ccupavene 'a scóle... i cchiù piccennine purtavene i paníne e i fegghióle accattavane i segarètte p'i fumatúre...

LINO: 'A sére a ttarde, e spècialmènde 'a notte, se facèvene cèrti trascurze... fattizze: Pasquále decéve che nen éje angóre arreváte u mumènde d'a rivoluzijone e che ogn'e ccóse póte angóre cagnà c'a dèmocrazzíje e p'i reforme...

GIOVANNI: Erríche, invéce, decéve che è rreváte u mumènde d'a rivoluzijóne..., u timbe d'i trè èmme majuscule (Marx, Mao e Markúse), che ànna pegghijà u poste d'i trè èmme minuscule (muggijére, monéte e màchene)...

PASQUALE: ... Ce síme fatte cèrte raggiunamènde!...

LINO: Na sére, tramènde sendèmmе 'a mùseca rock, quacch'e figghije de 'ndròcchije facije tasì n'da scóle na malafèmmene, che pe na faccia toste, ci'accundáje che púr'èsse ére d'accorde pe l'occupazióne d'a scóle e che... pe tenèrce cundènde... avarréje fatte nu spogliarèlle. E accusì facije addavvaramènde p'a canzone "FIRE" de Jimi Hendrix.

SANDRINO: E bbráve!,... me síte pròpete piaciúte! A parte u spogliarèlle de quèlla bellaggiovene... na vóta tande ve séte cumburtáte da crestijáne... a' facce de chi díce che síte sckitte na maniáte de fetinde e che vulíte apprufettà d'i sciòpere pe n'ge jì a' scóle!

PASQUALE: Grazzije Sandrí!, sì pròpete n'amíche!!!

SANDRINO: Mò bbaste che nen gi'allargáme!... Fetinde èraváte e fetinde rumaníte... Però stavóte na cósa bbóne l'avéte fatte!